

Н. С. Твердохлєбова

Форми подання навчального матеріалу в дистанційному курсі

Якісна освіта сьогодні можлива за умови максимального використання індивідуальних творчих можливостей людини, виявлення і розвитку її здібностей до самоосвіти і самонавчання як основної ціннісної установки в умовах безперервної освіти. Тому зараз поряд із традиційними формами і методами навчання все більшого значення набуває впровадження в освітній процес нових форм на базі сучасних інструментальних і комунікаційних засобів і технологій, зокрема дистанційного навчання.

Різноманіття форм представлення матеріалу в сполученні з електронними засобами - відмінна риса дистанційного навчання. Для ефективної подачі навчального матеріалу в системі дистанційного навчання на перший план виходять питання структурування матеріалу, візуального сприйняття, дизайну, зручності навігації, наявності системи діючих посилань тощо.

Головна відмінність дистанційного навчання - орієнтація на самостійне вивчення матеріалу. Самостійність засвоєння навчального предмету - засіб розвитку творчих умінь дистанційного студента. Тому навчальний матеріал, який застосовується в дистанційному курсі, повинен бути самодостатнім. Для того, щоб дистанційний студент по-справжньому занурився в роботу, потрібно, щоб задачі, які ставляться перед ним у ході навчальної діяльності, були не тільки зрозумілими для нього, але й придбали особистісну значимість і таким чином знайшли позитивний відгук в його переживаннях.

Відомо, що для виникнення позитивних емоцій необхідний визначений ступінь розбіжності між наявним досвідом людини і тим, з чим вона у даний момент зіштовхується (подразник), тобто деякий "оптимум розбіжності" (новизни, незвичайності, невідповідності тощо). Так, якщо, наприклад, навчальна ситуація не відрізняється від попередніх, то вона оцінюється як нецікава; якщо ж вона відрізняється занадто сильно, то може показатися неприємною, дратівною і т.д.

Наведемо деякі методичні рекомендації щодо подачі тексту для притягнення уваги до важливої інформації і підсилення мотивації вчення в дистанційному курсі:

- текст повинен бути коротким, компактним, виразним та цікавим, імітувати обговорення;
- для підтримки зацікавленості студентів матеріал кожного етапу навчання повинен нести окремі відомості щодо інформації з нового матеріалу;

- заголовки повинні містити не більше 3-5 слів;
- рівень складності викладання інформації повинен відповідати рівню підготовки студентів або бути трохи завищеним;
- треба виділяти ключові слова і фрази у тексті, акцентувати на них увагу тих, хто навчається;
- бажано виділяти альтернативним кольором важливі блоки інформації тощо.

Слід обов'язково зазначити, що всі фрагменти дистанційного курсу, тобто викладення теоретичного матеріалу, розв'язання завдань і практична самостійна діяльність, проведення лабораторних, практичних робіт можуть бути варіативними. Навіть у складі одного курсу можна скласти певну класифікацію методик проведення кожного фрагменту. Тут можна зустріти структурування, моделювання, застосування допоміжних програмних засобів тощо. Але тим цікавіше для викладача і студентів буде проходити навчальний процес, якщо вони будуть мати змогу не тільки випробувати різні можливості у роботі з інформацією, але й вибирати для себе, для своєї особистої діяльності найбільш цікавий і ефективний з їхньої точки зору засіб. Тим самим підтверджується варіативна властивість побудови і проведення дистанційного курсу сприяти формуванню свободи вибору стратегії навчальної діяльності як особистісного мотивованого процесу.

Представлення інформації або форма подання у дистанційному навчальному процесі має суттєве значення. Вона стимулює студента на виконання навчальних дій і досягнення певних результатів, тобто формує програму дій. Використаний текст, засоби його організації – систематизація, звуження або поширення повинні мати цільове призначення і обов'язково забезпечувати досягнення мети як у переробці і присвоєнні наданої інформації, так і у формуванні особистісних рис користувача – творчого мислення, здібності до самостійної діяльності як форми і професійної діяльності як змісту. Кожний засіб, використаний у підготовці змісту, в тому числі поділення на смислові одиниці, застосування варіантів шрифту, кольору, аудіо та відеофрагментів, повинен біти доцільним і не існувати окремо, а змістовно поєднуватися з іншими засобами тексту.

Керування процесом подання і обробки інформації – необхідні інструментальні складові навчального процесу. Але оскільки у дистанційному курсі може бути вільний вибір навчальної траєкторії, до цього процесу звичайно може підключатися тьютор.